

CLASA A XII-A D

Sapt 9-13 martie - 2 ore

SCENE REPREZENTATIVE ÎN ”MOROMETII”

1. Cina (Partea I, capitolul IV) Această cină țărănească, prezentată pe mai multe pagini, nu are nimic din opulența marilor banchete. Solemnitatea și modestia culinară îi dau un caracter aproape sacru. Ca în picturile vechi, lumina narațiunii cade pe chipul Părintelui, care veghează asupra copiilor înghesuiți în jurul unei mese joase. Ilie Moromete stăpânește în chip absolut această familie, fapt subliniat și prin poziția sa la masă, unde „stătea parcă deasupra tuturor. Locul lui era pragul celei de-a doua odăi, de pe care el stăpânea cu privirea pe fiecare.” Descrierea mesei este înceată și ritualul ei dezvăluie relațiile adevărate din sânul familiei. Copiii din prima căsătorie nu se înțeleg cu cei din a doua, și tatăl, pentru a păstra unitatea familiei, este dur și justițiabil. Astfel, când Niculae face mofturi la masă, tatăl îl lovește necruțător. -prin masa prea mică, rotundă și joasă și scăunelele cât palma → pământul (dacă li s-ar fi împărțit tuturor copiilor) ar fi fost neîndestulător; ♣ M. Preda își adună personajele la masă → îi caracterizează (Rebreanu le aduna la horă, Călinescu la masă la Giurgiuveanu): fragment prezentat scenic; ♣ așezarea fiecăruia anunță conflictul viitor; ♣ masa e joasă, rotundă, cu scăunelele cât palma. ♣ Tatăl stă pe locul cel mai înalt, pe pragul celei de a doua odăi, dominându-i pe toți; ♣ băieții cei mari stau în pragul ușii, anticipând parcă fuga lor din final; ♣ Catrina stă spre sobă, avându-i lângă ea pe Tita, Ilinca și Niculae. ♣ Niculae nu are nici măcar scaun, stând pe jos.

2. SCENA TĂIERII SALCĂMULUI (PARTEA I, CAPITOLUL XII)

- ♣ Momentul tăierii salcâmului poate fi socotit “începutul sfârșitului”.
- ♣ Salcâmul, cu coroana lui stufoasă, străjuia partea aceea a satului, simbol al stabilității și trăiniciei: “Acum totul se făcuse mic, grădina, caii, Moromete însuși arătau bicisnici”.
- ♣ Scena cinei simboliza solidaritatea familiei. Tăierea salcâmului sugerează începutul declinului familiei Moromete.
- ♣ Preda stabilește o relație directă între bocetul femeilor și momentul tăierii salcâmului, moment care dobândește conotații funebre.

♣ Rotirea ciorilor accentuează sugestiile rău prevestitoare. Ilie îl taie înainte de răsăritul soarelui.

♣ Dramatismul întâmplării este atenuat de umor. La întrebarea de ce să taie salcâmul, Ilie răspunde: “Intr-adins (...), ca să se mire proștii”.

♣ Tăierea și vinderea salcâmului este primul semn al declinului familiei Moromete.

3. SCENA SECERIȘULUI (PARTEA a III-a, CAPITOLUL I)

♣ Secerișul reprezintă pentru Marin Preda încununarea existenței rurale. Plecarea la seceriș este o scenă tipică și generală, nefiind a unui singur om. Plecarea este a omului care face pregătirile de cu noapte, repetând cuvinte și gesturi străvechi, desfășurate după un ritual milenar:

“Omul se scoală, trezește copiii, înhamă caii și umblă de colo până colo prin curte. Nu este nimic de făcut, plecarea în prima zi de secere pare să fie un lucru obișnuit, totuși căruța și caii înhămați așteaptă în bățatură de mult timp; omul și copiii sunt gata; secerile și bota cu apă sunt puse în căruță; mâncarea gătită de cu seară asemeni; nu se știe însă pentru ce căruța stă timp atât de îndelungat în mijlocul bățaturii. Omul se învârtește pe loc, se uită prin grădină, străbate curtea, intră în casă și strigă la femeie fără rost, întrebând-o dacă a pus mâncarea în căruță; muierea se supără și-i răspunde că a pus-o de mult, dar bărbatul nu ascultă, nu aude, iese afară cu un aer grav, foarte grăbit și forate îngrijorat.”

4. SCENA ”FONCIIRII” (PARTEA I, CAPITOLUL 23)

♣ Jupuitu vine să-i ceară “fonciirea”.

♣ Episodul se desfășoară scenic (seamăna cu o piesă de teatru): comedia amânării plății: “N-AM”.

♣ Moromete= disimulant (prefăcut): = comportament tipic țărănesc.

♣ Moromete este mai deștept decât alții și se preface mai bine . Caută să-l pună pe celălalt să-și spună părerea, așteaptă, tatonează.

♣ Moromete= actor;

♣ Plăcerea regiei: Moromete înscenează o anumită situație încât receptorul să accepte să primească ceea ce el îi dă – din 6000 de lei îi dă numai 1000. Se preface că are treabă în gospodărie și că este supărat. Agentul nu se lasă înșelat, deoarece Moromete pare că a mai jucat scena. Fetele nu-i lasă să le ia lucruri din casă. Paraschiv intervine: “Nu sunt caii tatei, sunt ai mei”.;

5. SCENELE ÎNTÂLNIRII DIN POIANA LUI IOCAN (PARTEA I, CAP. 18,19,20)

• = miniparlament sătesc: • Moromete se rade înainte. • Inima adevărată a satului este Poiana lui Iocan, unde se adună cei mai deștepți oameni din sat – în zile de sărbătoare sau duminica: Moromete, Cocoșilă și Dumitru al lui Nae. • Ei citesc ziarul și comentează politică ironic și cu umor. • Moromete este respectat și consultat de toată lumea. • El explică, clarifică, concluzionează: ”3 chestiuni se desprind de fapt din această situație!”. • M → Cocoșilă: “Ocupațiunea ta mintală e la alte prostii”. • Ziare: Moromete - “Mișcarea”, Iocan - “Curentul”, Cocoșilă - “Dimineața”. • Țăranii veneau aici cu solemnitatea cu care spiritele credincioase merg la biserică. Plecarea de acasă, traversarea uliței, intrarea în curtea lui Iocan se desfășoară după un protocol. Țăranii îmbracă întâi veșminte curate, ies la podișcă, stau de vorbă cu cei care trec pe drum, apoi trec pe la frizer și, numai după aceea se duc la locul întâlnirii. • Până să ajungă acolo, Ilie discută cu cineva despre ploaia care tocmai a căzut și despre viitoarea recoltă de grâu, povestește despre Victor Bălosu și despre „facultățile” lui, apoi despre Mizdra și un oarecare Năstase a lui Besensac, dă, adică, un spectacol pregătit. Pregăti-rea nu se încheie înainte de prezentarea actorilor într-un stil care marchează o veselie lipsită de vulgaritate.

PARTICIPANȚI:

- ♣ Moromete și Cocoșilă- protagoniștii dezbaterii, prieteni și adversari politici;
- ♣ Iocan și Aristide, roși de ambiția puterii
- ♣ Victor Bălosu, țăran dezrădăcinat, avea porecla „voiajorul”;
- ♣ Dumitru lui Nae, prietenul mai tânăr al lui Moromete
- ♣ Țugurlan, veșnicul revoltat

6. Serbarea școlară: - Îl plasează în centru pe Nicolae, un copil pe care ceilalți nu-l înțeleg și-l privesc ca pe un ciudat din cauza faptului că-i place școala. În sat se obișnuia să fie frecventate cursurile doar până când copilul învață să scrie și să citească; copiii aveau de mici responsabilitățile lor în familie și mergeau la școală dacă nu aveau treabă și dacă părintii aveau cu ce să le cumpere haine și rechizite. La serbarea școlară tatăl ajunge întâmplător și va fi uluit de faptul că Nicolae nu doar a trecut clasa, ci și a luat premiul I la băieți. Este momentul în care tatăl își va lua mai în serios copilul dar convins cu adevărat să-l dea la școală mai departe va fi după ce preotul și învățătorul îi bat la poartă pentru a discuta.

7. Secerisul: - este un moment tradițional mult așteptat de țăranii care culeg roadele muncii de peste an. Pentru câteva zile, satul se mută pe câmp, iar munca grea nu-i extenuază ci aduce oamenilor mulțumire pentru că recolta este mai bogată ca niciodată. Toți își fac întâi calcule și apoi planuri care vor fi însă zadarnice de scăderea drastică a prețului. Moromete pierde din nou, alt semn că „timpul nu mai are răbdare”.

8. Bătaia= punctul culminant al volumului I, ce va duce la ruina lui Ilie Moromete, este precedat de discutia tatălui cu un consătean de la care află planul băieților. Convins de complotul băieților mai mari și obligat de obrăznicia lui Paraschiv, Moromete le aplică celor doi fii mai mari o corecție cu părul, scena evidențind nu numai furia, ci și gândurile tatălui: „orbilor și sălbaticilor la minte. . . bolnavilor de avere”. Paraschiv și Nilă fug luând cu ei caii și o parte din zestrea fetelor. Moromete își vede ambele idealuri spulberate: băieții au fugit și el trebuie să vândă din pământ. Cumpără alți cai, plătește rata și celelalte datorii, achită pentru Nicolae taxele școlare, dar toate acestea rămân fără soluție pe viitor. Finalul volumului I ni-l arată pe Moromete ruinat, învins, total schimbat : „numai răspundea cu multe cuvinte la salut, nu mai fu auzit povestind . . .” . Timpul nu mai are răbdare cu țăranul tradițional : vine războiul , vine apoi comunismul, lumea satului se va schimba din temelii.